

El llenguatge Fer-lo caure d'esquena

Les locucions fer creure i fer por es poden posar com a exemple de les que —formades amb el verb fer— exigeixen el complement d'objecte de designació personal directe i indirecte, respectivament. Diem, per tant, Fer creure la nena o Fer-la creure i Fer por a la nena o Fer-li por. Com es pot veure en els diversos exemples que n'indicavem ahir, el primer grup —amb un complement directe i, doncs, sense preposició— el constitueixen les locucions formades pel verb fer i un altre infinitiu: fer creure, fer patir, fer riure... I constitueixen l'altre grup les locucions formades pel verb fer i un substantiu: fer por, fer mal, fer llàstima, fer enveja... Cal tenir en compte, però, les locucions en què intervenen tots tres elements: el verb fer un infinitiu i un substantiu (o un grup nominal): fer venir son, fer agafar gana, fer ballar el cap, fer caure la cara de vergonya... Aquestes locucions s'han d'integrar en el segon grup, és a dir, exigeixen el complement de què és qüestió introduït per la preposició a: Fer venir son al públic, Fer passar gana al poble, Fer caure la cara de vergonya a algú... I, per tant, Fer-li venir son, Fer-li passar gana, etc.

De fet, frases amb locucions com fer por o fer passar gana admetrien una altra anàlisi: considerar que el substantiu no és un element que forma part de la locució verbal sinó que representa el complement directe de fer (o de fer passar etc); i així resulta lògic que el complement de designació personal sigui indirecte. Però s'esdevé altrament quan entre el segon verb i el substantiu o grup nominal hi ha el nexa d'una preposició (usualment de: fer patir d'esperit, fer suar d'angúnia, fer caure d'esquena, etc, en què ja no és possible la mateixa anàlisi. I, efectivament, aquestes locucions exigeixen, com aquelles en què no intervé cap substantiu, el complement d'objecte de designació personal directe, el qual seria de nou incorrecte d'introduir per la preposició a: Fer patir d'esperit la mare, Fer suar d'angúnia l'amic, Fer caure d'esquena l'interlocutor, que es pronominalitzen en Fer-la patir d'esperit, Fer-lo suar d'angúnia, Fer-lo caure d'esquena.

Albert Jané